



Ötvös Zoltán
Le Orado-Monolog III., 2016, olaj, vászon, 100 × 170 cm

További monológteremtő összetevőkhöz jutunk, ha az egyes művek, műcsoportok keletkezéstörténetéhez nyúlunk. A várost – Marseille-t – két városrész segítségével idézi meg a festő: az egyik a Prado sugárút kettős fasora, míg a másik az egykoron a nagykereskedők rezidenciáival övezett Canabière, melyhez egy régi képeslap szolgált előképül. Ötvöst szoros kapcsolat fűzi ezekhez a helyekhez. Mert a monológ nem hirtelen szeszély! A művész többször járt a dél-francia nagyvárosban, és már többször befogott ezeknek a témáknak a megfestésébe. Ötvös képi világát mindig is ájtárta a személyesség. A téma, az ahhoz kapcsolódó emlékek, benyomások egymásra torlódnak az alkotásokban. A posztmodernbe merített alakok, a 19. századi épületek, a szimbolikus alakzatok, Marseille kedélyes aranykora beazonosíthatatlanná teszi a képek időbeliségét: vonatkozik ez a látványra, de a mű keletkezési idejére is akár.

Fontos szerephez jutnak a múlt idejű staffázs-figurák is a képeken, melyek nem egyszerűen a primer optikai izgalmak kedvéért kerültek a felületekre. Ezek az emberalakok anekdotáznak, történeteket mesélnek egy kicsit filozofálnak, ergo dialogizálnak, monologizálnak. A jó bornak hosszan lecsengő zamata, ezeknek a képeknek pedig tartósan megmaradó hangulata van. A hangulatok intenzitása jellemzően gyengébb az érzelmekénél. De ez a „gyengébb intenzitás” nem leminősítés. Míg az érzelmek erőteljes reakciók a környezetre, a környezeti változásokra, a hangulat viszont jóval tágasabb lelki állapot, az adott pillanatot egészen távoli létélményekig nyújtja. Ötvös képei hosszú és pozitív amplitúdón egzisztálnak. Finom érzékiségüket a Mediterráneum szavatolja, távoli mandulafenyő-illat, derű és napérlelte színek. Képeinek fegyvermezzet, de nem szigorú struktúráihoz puha finomságú meglepetések ütköznek, amit a melankólia ugyanúgy átölel, mint a friss felületekből s a szabadon mozgatott figurákból áradó, sajátos humor. Ebben a hangulatban jó lenni.

Ötvös művészetében a táj áll a központjában, a táj, amellyel mindig történik valami.

Ötvös számára azért kell a tájélmény, hogy képpé rendezze azt, még hozzá úgy, hogy abban ne a valóság tetten érése, a valóság másának a leképezése vagy az érzelmek erőteljes projekciója, esetleg a táj teljes átírása valósuljon meg – ennél sokkal árnyaltabb művészi szándékok vezérlik. A táj ősi matériája elemi struktúrákat, alapvető képi rendszereket, új művészi lehetőségeket kínál a számára: a táj által mindig rendelkezésére áll a fény, a kompozícióval való szabad kísérletezés valamint a képi hozzárendelések lehetősége.

Hogy még összetettebbek legyenek ezek a monológok, Ötvös olyan képeket is beemel a művészetébe, amelyek a további áttételeknek köszönhetően egyre távolabb kerültek például Marseille köztereitől, és immár egy másik történetbe, egy másik vízióba, hangulati mezőbe visznek bennünket. Darazsak zsongnak a fásor fölött, álomképpé lényegül Canabière enyészpontja körüli terület, és néhány emberalak Ötvös korábban használt szimbólumainak alkotóivá válik. Monológok: van miről beszélgetni!

K O Z Á K C S A B A

Biomorph rajzok és szobrok

Gerle Margit kiállítása

Széphárom Községi Tér, Budapest
2017. július 7–29.

GERLE MARGIT 17 új grafikájának egy része nátron- és csomagolópapírra, míg a többi akvarellpapírra készült. A művésznak a hordozó felület mindig csak másodlagos; az, hogy valaki kizárólag Fabiano papírra dolgozik, még nem garantálja a minőséget. És ez fordítva is igaz: szélből, homokból, vízből, hulladékból is lehetséges kiváló műtárgyat csinálni. A fehér, sárgás, barnított háttereken különböző organikus alakzatok tűnnek fel, melyek áramló mozgásban, folyondárosan összekapcsolódva felelnek egymással. A művekbe bármit beleláthatunk, hiszen ezek az amorf foltok, pacák, szerves fragmentumok mindenkit más-más valós formációkra emlékeztethetnek. Az amöbák, sejtek, a zoológia és botanika mikrovilágaira hajazó művek a rajzok virtuális teréből kilépnek, s a harmadik dimenzióba terjeszkednek azáltal, hogy mozgásfázisokat rajzolnak ki, fény-árnyékkal játszva ellenpontosznak a részletek, miközben rések, lyukak nyílnak ki testeiken, Gerle a biomorph formák kontúrjait gazdagon tölti fel: satíroz, pöttyöket, foltokat telepít beléjük, páva-mintázat, bagoly-szemek tűnnek elénk. Ez egy árnyékos-árnyékolt világ, ahol tépett, szélfúttá, egérrágtá részletek, tekergő kacsok, sugaras indák, burjánzó mikrovilágok állnak össze, hogy egy művészeti makrovilágot hozzanak létre. Nem mindig békés ez a folyamat, hiszen a lágyan hajlítot kontúrok néha ragadozószerű karmokat, tüskéket növesztenek. Másutt tobozokra, tulipánokra emlékeztető nyúlványok is felsejlenek a peremvidékeken. A színvilág hol minimalizált, csak a fehér-fekete és ezek köztes árnyalatai dominálnak, míg másutt piros-zöld-kéksárga-barna lehetlenyi kolorítás jelenik meg a sziluettek szaggatott szélein, de van, hogy a képtéren belül is színezi a motívumot. Fekvő és álló formátumú grafikai lapjai közül is kiragogy az utolsó munkája, négyes osztású műve, melynek eredetéről elmondta, hogy kertjében különböző napszakokban fotózta a fák vetette árnyékokat, majd azokat rajzolta meg, egészítette ki, parafrázálta. A kereszt alakban installált, negyedelt mű lapjai között pár centis fehér járatok húzódnak, de még így is egyértelmű az összetartozó vonalvezetés. A háttértörténet nélkül is világos a vegetációra való utalás, hiszen a fa törzse, koronája, folyondárok, ágak és gallyak szövevénye rajzolódik ki, de ha közelebb megyünk a képhez, akkor halványan látható, hogy ez a mű is színezett. Egy másik négyes sorozatán is amorf a berendezkedés, ám hangsúlyos fekete csíkok/sávok tördelik meg a műveket. A tus, filc, színes ceruza alapú munkákon ugyanúgy megjelennek pöttyös, foltos, szeles, hullámszó, tördelt, szaggatott motívumok, de ez már egy sokkal erőszakosabb világ. Ha a korábbiak a növényi-állati létre utalóak, akkor ez inkább az emberre vonatkoztatható, mert a drámaibb fogalmazás megtöri a korábbi munkák szelídségét.

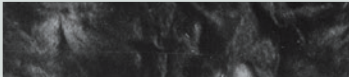


Gerle Margit
Biomorph 05., 2015, ceruzarajz, 70 × 100 cm



Gerle Margit
Biomorph 14., 2017, páncélkarton, 50 × 120 × 35 cm

A pályája elején keramikusként, majd építészeti munkákkal is foglalkozó, képzőművészként jegyzett Gerle Margit tárlatán 12 absztrakt kispasztika is található. Három színezetlen, rétegelt fából van megszerkesztve. Itt látszik az architektonika hatása, hiszen a térbe léptetett lebegő/levegős munkái ugyanolyan stabilan állnak meg három alátámasztási ponton, mint azok, amelyek több ponton érintkeznek a posztamenssel. A többi térplasztika egy különleges anyagból készült. Gerle a hat rétegű páncélkartonra Hollandiában lelt rá, ahova 2000-ben ösztöndíjasként hívták meg. Hertogenboschban, az Európai Kerámiai Központban a világ számos országából érkező ipar- és képzőművész, valamint építész kollégájával együtt anyagkísérleteket folytatott. Ezek lényege a különböző anyagok – így például a papír és az agyag – összeilleszthetőségének, egymáshoz való rögzítésüknek, csapolásuknak lehetséges variánsai voltak. Kutatásai során a szilárdságra, időállóságra is ki kellett, hogy terjedjen a figyelem, hiszen a papírpép öntésének ugyan különböző módszerei vannak, ám a fő szempont mégis az volt, hogy új esztétikumot, új értéket tudjon teremteni egy eddig ismeretlen terepen. Nem véletlen, hogy munkamódszeréről Japánban előadások tartására kérték fel. Az itt kiállított páncélkarton művei egy része színezetlen, monokróm halványbarna, míg vannak olyanok is, melyek rózsaszínre, sárgára, lilára, halványzöldre, alig-kékre színezettek, ám oldalaikat mindig az eredeti, rétegelt állapotukban hagyja meg. A fekvő és az ég felé törő művek egyensúlyi helyzetre törekszenek, bármennyire is légiesen instabilnak tűnik alátámasztásuk. A munkák aszimmetrikusan építkezve kapcsolódnak egymásba. Testük hol behorpadó lyukakkal, hol hosszúkas feregjáratokkal kinyílik, átláthatóvá, átjárhatóvá válik. Fragmentumaik hol háromlábú lényként támaszkodnak a talajra, hol pillangószárnyakat növesztve repülni vágnak vagy éppen hídként kötik össze a részleteket.



i n s i d e e x p r e s s →

BIRGIT JÜRGENSSEN

Nest, 1979, ff fotó

© Estate Birgit Jürgenssen / Courtesy of

Galerie Hubert Winter, Wien /

Bildrecht Wien 2016

SAMMLUNG VERBUND, Wien





balkon.art

